

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 1.13.04

**Inventaris van het archief van prof. mr. J.E.
Heeres [levensjaren 1858-1932], 1525-1896**

Versie: 13-11-2025

R. Bijlsma

Nationaal Archief, Den Haag 1932

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Verwant materiaal.....	8
Beschikbaarheid van kopieën.....	8
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	9

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie Heeres

Archiefbloknummer:

1240

Omvang:

43 inventarisnummer(s) ; 1,22 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte teksten. De Nederlandstalige stukken van vóór ca. 1700 zijn geschreven in het gotische cursiefschrift, met name in de oud-Hollandse klerkencursief.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Heeres, prof. mr. Jan Ernst (1858-1932)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Adjunct-archivaris aan het Algemeen Rijksarchief. Bescheiden betreffende koloniën in Oost- en West-Indië, historische aantekeningen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van kwetsbare of slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie Heeres, nummer toegang 1.13.04, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Heeres, 1.13.04, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Mr. Heeres, die van 1888 - 1897 verbonden is geweest aan het Algemeen Rijksarchief, was daar in het bijzonder belast met de inventarisatie van de archieven van der Verenigde Oost-Indische Compagnie. In 1897 volgde zijn benoeming tot hoogleraar in de Geschiedenis aan de Indische Instelling te Delft; nadat de opleiding der Indische bestuursambtenaren naar de Universiteit te Leiden was overgebracht, werd hij in 1902 aangewezen voor de bezetting van de nieuw opgerichte leerstoel voor de Geschiedenis van Nederlandse-Indië en de Historie en Methode der Zending.

Bijzonderheden over zijn loopbaan en werkzaamheid, zijn te vinden in het 'Levensbericht van Prof. mr. J.E. Heeres' door dr. F.W. Stapel, opgenomen in de Levensberichten van de Maatschappij der Nederlanden Letterkunde te Leiden 1931 - 1932 alwaar ook een lijst van geschriften is afgedrukt.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Over de herkomst van een aantal tot de verzameling behorende stukken kan het volgende worden medegedeeld.

In de verzameling bevinden zich enkele nummers (13, 14, 15) die afkomstig zijn van mr. Gerard van Vredenburg, bewindhebber der V.O.C. ter kamer Delft. Reeds vroeger, in de jaren 1862 en 1883, zijn voor het Rijksarchief stukken uit het archief Van Vredenburg betreffende de V.O.C. verworven; deze stukken vormen thans het particulier archief van Adriaan en Gerard Vredenburg.

In het bezit van Prof. G. Lauts blijken te zijn geweest de nummers 9, 16, 17, 20 en 22. Op de verkoping, gehouden door Van Stockums Antiquariaat van 7 tot 8 mei 1913, waarop o.a. papieren van J.C. van der Muelen te 's-Gravenhage geveild werden, zijn door Prof. Heeres aangekocht de nummers 23, 26, 32, 33, 35, 36, 37 en 38.

De hier beschreven verzameling van bescheiden, bijeengebracht door wijlen Prof. mr. J.E. Heeres, is door zijn weduwe A.M.S. Heeres-Van Troostenberg de Bruyn aan het Nationaal Archief geschonken.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is door schenking verworven.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

- 1** Alfabetisch index van de staande orders, instructies en reglementen benevens diverse resoluties van de Heren Zeventien (letters A-O)
1602 - 1750, 1739 - 1755 1 pak
De index heeft toebehoord aan F.A. van Rappard en is, blijkens diens aantekening, door hem in auctie bij W.K. Mandemaker te 's-Gravenhage gekocht.
- 2** Alfabetische lijst met verklaringen van vreemde (meest Indische) woorden, voorkomende in de Indische brieven van de VOC
1758 1 deel
- 3** Kopie van een verzameling van plakaten en ordonnanties door Gouverneur-Generaal en Raden te Batavia uitgevaardigd
1642 juli 6 1 deel
Vervaardigd onder Antonie van Diemen.
- 4** Kopieën van stukken betreffende de vredesonderhandelingen tussen Frankrijk en Spanje
1644 - 1647 1 omslag
*in het Spaans en in het Frans
Met index. Op het schutblad: 'Brasil e Hollanda: F[ol]. 8v, 15-16, 27-33'.
Hierin tevens enkele kopieën van stukken betreffende vredesonderhandelingen tussen Holland en Portugal.*
- 5** Extracten uit resoluties van Gouverneur-Generaal en Raden
1640 december 14 - 1671 april 7 1 omslag
Fol. 1-16 ontbreken.
- 6** Afschrift van mr. van Dam, Beschrijving der O.I. Compagnie, derde boek, eerste hoofdstuk. Bijlagen
(18e eeuws afschrift) 1 band
- 7** Kopieën van extract-resoluties van Gouverneur-Generaal en Raden in Indië van plakaten en andere stukken, voornamelijk betreffende rechtsvordering in burgerlijke zaken in Indië
(17e en 1e helft 18e eeuw)
- 8** Stukken betreffende de West-Indische Compagnie:

1 omslag

- kopie-octrooi der Staten-Generaal voor de directeuren der kolonie Berbice tot openstelling van de vrije vaart en navigatie op die kolonie, 1732 december 6
- Verzoekschrift van J. van Rede en G. Hoolck aan gedeputeerden van de Staten van Utrecht om betaling te mogen krijgen van de bewindhebbers van de West-Indische Compagnie, 1666
- bekendmaking van een verkoping van goederen door de Kamer Amsterdam van de West-Indische Compagnie, 1638

- 9** Schuldbekentenissen van directeuren en raden van het comptoir
Houghly der V.O.C.
1751 - 1752

1 omslag

- 10** Stukken betreffende de boedel van wijlen Pieter van Heemskerck,
gouverneur van Malakka
1753 - 1756
- Bevat genealogische bescheiden en een tekening van de voorgevel van het huis van Pieter van Heemskerk 'De Siabandharj Malacca'.

1 omslag

- 11** Stukken betreffende toestanden te Batavia:

1 omslag

- kopie van het plakkaat van Jacob Mossel tegen pracht en praal, 1754
- kopie van een bekendmaking waarbij genoemd plakkaat wordt gewijzigd en verklaard, 1755
- verhandeling over het verval van de Portugese gemeente te Batavia, 1778
- beschrijving van de aardbeving te Batavia van 22 januari 1780

- 12** Kopie-akte van procuratie door Simon Elin, assistent in dienst der W.I.C.
en commandant op het fortres Amsterdam te Cormantijn op de kust van
Guinee, op Jan Royer, kapelaan van de prins van Oranje
1759 juni 1

1 stuk

- 13** Brieven aan mr. Gerard van Vredenburg van:

1 band

- Arnoldus de Ly, commandeur van Gale; mr. Willem Vincent Helvetius, president van de Raad van Justitie te Batavia
- mr. Jacob van der Wijck, Raad van Justitie te Batavia
- Willem Hendrik van Ossenberch, raad-ordinaris in Indië, 1766 - 1773
- kopie-memories van Reinier de Klerck, Jacob Mossel, Johan Albert Sichterman, Nicolaas Schagen en Willem Hendrik van Ossenberch, 1739 - 1766

- 14** Brieven aan mr. Gerard van Vredenburg, van correspondenten in
Nederland en andere stukken betreffende de V.O.C.
1767 - 1773

1 band

- 15** Examen der ware constitutie van zaken wegens de actiën in de V.O.C.

1772 1 band
Gemerkt met het merkteken van de Kamer Delft.

- 16** Afschrift van het 'Reedekundig berigt wegens de waare oorzaak van 't bederf mitsgaders de middelen van redres der Nederlandsche Oost-Indische Compagnie in Indien, door den Indische patriot ter speculatie gedaan ...'
1773 mei 1 1 omslag
- 17** Ingekomen brieven aan Adriaen van Haeften, secretaris, boekhouder en pandbewaarder van de Bank- Courant en de Bank van Leening te Batavia, van Clemeris van der Horts, koopman in wijnen te Amsterdam, en minuten van uitgaande brieven van Van Haeften
1767 - 1773 1 omslag
- 18** Stukken betreffende de vrije vaart en handel dienende tot bijlage voor de memorie van Bacherat, directeur te Bengalen
1771 - 1775 1 band
- 19** Lijst van de koningen van Bantam en de jaren van hun regering alsmede van de hoofden der V.O.C. aldaar, benevens van de hoeveelheid der jaarlijkse door de Compagnie in Bantam ingekochte zwarte peper. Opgesteld door Jan de Rovere van Breugel
1682 - 1783 1 stuk
- 20** Kopieën van stukken van Lambertus Haga, gouverneur van Banda en andere compagniedienaren aldaar aan de Hoge Regering van Indië
1787 - 1791 1 band
Fol. 1-4 ontbreken.
- 21** Akten van aandelen in plantages in West-Indië:
1 omslag
- akten van aandeel in negotiaties op de plantage Boavista in Suriname, plantages op St. Croix, in Suriname, in Essequibo en Demerary, 1767 - 1771
 - akten van aandeel in de Sociëteit van plantage Twistrust, de plantage Twijfelachtig, de plantages Lunenburg en Marienburg, alle in Suriname, 1794 - 1797
- 22** Diverse stukken betreffende de V.O.C.
1 omslag
- commissies voor de bewindhebbers, plakaten van de Staten-Generaal en andere gedrukte stukken, 1697 - 1798
 - diverse stukken onder andere betreffende de waarden van verschillende geldstukken, 1720 - 1806

-
- advies van de classis van Walcheren over de samenvoeging van de sacramenten in Indië, 1732
 - uitnodiging tot de begrafenis van A. Ecken, 1741
 - notitie van de thee op vracht van Batavia, 1793

- 23** Brieven, kwitanties, kopie-akten enz. ingekomen bij C. van Twist, boekhouder van het soldijcomptoir van de Kamer Amsterdam, en bij J. Temminck
1788 - 1804 1 omslag
- 24** Rapport, opgesteld door W.C. van Braam, gewezen officier van de staf van de toenmalige minister van Koloniën Verheul, gericht aan de minister van Marine en Koloniën Van der Heim, wegens zijn missie naar Oost-Indië
1808 maart 10 1 deel
Hierin tevens een declaratie van W.C. van Braam, 1808 maart 16 .
- 25** Bijlagen bij no. 24
1806 - 1807 1 deel
- 26** Staat van ontvang en uitgaaf bij het Ministerie van Marine en Koloniën betreffende de koloniale administratie
1808 1 stuk
- 27** Lijst der gouverneurs op Amboina, opgesteld door de onderkoopman en secretaris van Politie Lambertus Haga met bijstand van de boekhouder Elias Mazel
tot 1794 1 stuk
Aangevuld tot 1819.
- 28** Kopie-dagregister van de hofreis naar Edo door het opperhoofd van de Nederlandse handel in Japan G.F. Meylan met gevolg
1830 1 deel
- 29** Indische wetboeken door S. Senstius:
1 deel
In het Javaans met vertalingen.
 - "Hangger Sadoso of het Wetboek der tien Mantries", boek der wetten voor Soerakarta en Djokjakarta, 10 oktober 1817
 - "Nawolo Pradoto Dhalem of het Wetboek der Pradoto"
- 30** Geschiedkundige verhandelingen:
1 deel
 - korte beschrijving van de vorsten van Java, circa 1760

- kort verhaal van de 3e Javaanse oorlog, 1749 - 1757

- 31** Afschrift van een beschrijving van Sumatra's Westkust door Hubert van Basel
1761 1 omslag
Hierin tevens staten over de boekjaren 1749/1750 - 1758/1759 ; afschrift van een memorie aan Ph.J. van der Stengh, koopman en opperhoofd van Sumatra's Westkust, 1792 .
- 32** Diverse originele stukken, gekocht op een auctie: 1 omslag
- brief van Reynier de Klerck te Batavia aan de heer Wttwael te Utrecht, 1765 december
 - Twee brieven aan J.C. Baud, respectievelijk van De Eerens, 1835 maart 19 en G. Baron Nahuys van Burgst, 1847 april 16
 - vier eigenhandig geschreven en ondertekende stukken van staatslieden, namelijk Van Ewijk, J.J. Gogel, J.M. de Kempenaer en J. van Welderen
 - rekening, eigenhandig bekrachtigd door de directeur-generaal van Nederlands Indië, M. Westpalm
- 33** Naamkaartjes van leden van het Japanse gezantschap naar Nederland.
Met enkele bijbehorende stukken
1862 1 omslag
- 34** Nota's, opgesteld door de referendaris aan het Departement van Koloniën Krabbe: 1 pak
- "Overzicht der Staatkundige Betrekkingen van het Europeesch gezag met de Inlandse Vorsten op Java 1596 - 1830", 1845
 - nota's betreffende het tractaat met Engeland 17 maart 1824 te Londen gesloten, 1858, 1865. Nota's over de politieke verhouding tot Siak, 1871, en tot Atjeh, 1874
- 35** Naamlijsten van de gekwalificeerden van de V.O.C. te Batavia en op de comptoiren van Indië; van de militie en de zeemacht der V.O.C. in Indië door van der Meulen opgemaakt uit de gedrukte naamboeken der Hoge Indische Regering enz. ("Heereboekjes")
1724 1 pak
- 36** Naamlijsten van gekwalificeerden in de verschillende Westindische Bezittingen en van de officieren onder de Admiraliteitscolleges, door J.C. van der Meulen opgemaakt uit "Heereboekjes"
1 pak
- 37** Alfabetische naamlijsten van overledenen door J.C. van de Meulen opgemaakt uit de gedrukte naamboekjes der Hoge Indische Regering

enz. ("Heereboekjes")

1724

1 pak

38

Biografische aantekeningen betreffende de raden van Indië, en autoriteiten in Oost-Indië sedert 1816, bijeengebracht door M.A van Rhede van der Kloot

1611 - 1811, 1811 - 1816, 1819 - 1892

1 pak

39-40

Aantekeningen van dr. P.A. van Tiele en mr. J.E. Heeres betreffende het bedrijf der V.O.C. in Indië, voornamelijk in de 17e eeuw (personalia, comptoiren enz.), bijeengebracht ten dienste van hun uitgave "Bouwstoffen voor de Geschiedenis der Nederlanders in den Maleischen Archipel"

2 pakken

Zie aangaande de overneming der papieren van Tiele door Heeres: o.c. Tweede deel, Voorbericht.

39

Lijst van verspreide stukken betreffende de geschiedenis der Nederlandse Koloniën, naar de jaren gerangschikt 1594 - 1804

- extracten uit de resoluties van bewindhebbers van de V.O.C., 1611 - 1633
- brieven van de bewindhebbers aan Gouverneur-Generaal en Raden, 1638 - 1651
- personalia betreffende de V.O.C. (Hierin een overdruk uit de Ned. Spectator (1888 no. 9) over Hollandse handschriften te Karlsruhe.)
- diverse aantekeningen (waarschijnlijk bouwstoffen voor de personalia en realia)

40

Aantekeningen betreffende plaatsen en gebieden, beginnende met de letters A-S, onder het bewind van de V.O.C.; alfabetisch gerangschikt, 1614 - 1649 en 1650 - 1651, 1614-1651

41

Personalia betreffende Jan Pietersz. Coen door mr. J.E. Heeres bijeengebracht

1892 - 1895

1 omslag

42

Foto van de tinnen schotel die, voorzien van inscriptie, eind oktober 1616 tijdens het bezoek van het schip de Eendracht (schipper Dirck Hartoghs en opperkoopman Gillis Mibais van Luik) werd aangebracht op het destijds vernoemde Dirck Hartogs-eiland bij de Westkust van Australië [Cape Inscription aan Shark Bay]

1616

1 stuk

Het tinnen bord bevindt zich thans in het Rijksmuseum te Amsterdam (objectnr. NG-NM-825). Zie [hier](#).

O.a. gereproduceerd bij het opstel van J.F.L. de Balbian Verster "Onbekend Zuytland" in het tijdschrift *Eigen Haard* 1899, p. 566 en Günter Schilders *Australia Unveiled* (1976, pp. 294-295.

43

Aantekeningen uit documenten in het archief te Sevilla betreffende de eilanden Rica de Oro en Rica de Plata, 1525 - 1740. Handschrift van mr. J.E. Heeres
1896

1 stuk